

Aan de minister van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dhr. drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum
2020

ons kenmerk

telefoonnummer
020 656 4809

Onderwerp: uitvoeringstoets *Wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen*

Mijnheer de minister,

Met uw brief van 25 februari 2020 (kenmerk: 2020-0000018935) heeft u de SVB verzocht om een uitvoeringstoets uit te brengen op het wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen.

Wetsvoorstel werkt drie onderdelen van het pensioenakkoord nader uit.

De SVB beperkt zich in deze uitvoeringstoets tot het onderdeel waarin een wettelijk recht wordt geïntroduceerd voor deelnemers om op de pensioendatum maximaal 10 procent van hun aanvullende pensioen op te nemen als bedrag ineens.

Het wetsvoorstel wijzigt niets in de wetten die de SVB uitvoert. De afkoop van maximaal 10% van het ouderdomspensioen in de tweede en derde pijler heeft echter wel gevolgen voor de hoogte van de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag, de nabestaandenuitkering en de AIO-aanvulling.

De ingangsdatum van het tweede- of derdepijlerpensioen ligt meestal voor de ingangsdatum van het AOW-pensioen. In dat geval is het bedrag ineens van invloed op de hoogte van de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag, de nabestaandenuitkering en de AIO-aanvulling. Vindt de afkoop van het bedrag ineens plaats na het bereiken van de AOW-leeftijd dan heeft dit uitsluitend gevolgen voor de AIO-aanvulling.

Gevolgen eenmalige afkoop voor AOW-partnertoeslag, Anw, OBR

In de memorie van toelichting staat ten aanzien van de AOW-toeslag en de nabestaandenuitkering dat uitbetaling van een pensioenbedrag ineens tot gevolg kan hebben “dat de partnertoeslag AOW of Anw-uitkering gedurende één maand wordt verminderd of stopgezet”.

De SVB komt echter op basis van uitspraken van de CRvB tot de conclusie dat het volledige bedrag ineens niet in één maand mag worden gekort op de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag of de nabestaandenuitkering. Een toelichting hierop treft u aan in de bijlage. De memorie van toelichting dient op dit punt te worden aangepast, bij voorkeur met een voorstel tot het op een andere manier korten van het bedrag ineens op de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag en de nabestaandenuitkering. Alternatieven zijn het toerekenen van het bedrag ineens over de periode waar deze betrekking op heeft. Dit alternatief is in de meeste gevallen ongunstiger dan korten in de maand van uitbetalen. Andere

mogelijkheid is afzien van korten, zoals dat ook voor de afkoop kleine pensioenen in het inkomensbesluit is geregeld. Graag treden we hierover in overleg.

Wanneer de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel en het inkomensbesluit op dit punt ongewijzigd blijft, verwachten we dat met succes een beroep kan worden gedaan op de uitspraken van de CRvB uit 2014.

Gevolgen voor de AIO

Op grond van jurisprudentie zal de SVB voor het vaststellen van de AIO aanvulling, het bedrag ineens herleiden tot een bedrag per maand, rekening houdend met de resterende levensverwachting. Dit geldt zowel voor betaling van het bedrag ineens voor als na het bereiken van de AOW-leeftijd. Het aldus herleide bedrag neemt de SVB als (fictief) maandinkomen in aanmerking voor de structurele berekening van de hoogte van de AIO-aanvulling.

Het op deze wijze in aanmerking nemen van de afkoop van een bedrag ineens kan ertoe leiden dat een AIO-gerechtigde gedurende de gehele duur van zijn recht op AIO-aanvulling feitelijk een inkomen heeft dat lager ligt dan de voor hem geldende bijstandsnorm. Dat lijkt ons een onwenselijke situatie.

We geven u in overweging om het wetsvoorstel op dit punt aan te passen. Hetzij door de toegang te voorkomen dat personen een beroep doen op deze mogelijkheid als daardoor een (groter) recht op AIO ontstaat. Pensioenfondsen zullen dat bij aanvraag dienen te toetsen. Of de mogelijkheid wel openstellen, maar regelen dat dit niet als fictief inkomen wordt uitgesmeerd gedurende de duur van de uitkering.

Uitvoerbaarheid

Verzoek is te verduidelijken of en op welke wijze het bedrag ineens gekort dient te worden op de AOW-partnertoeslag, Anw en de overbruggingsregeling. Het bedrag ineens kan uit gegevens uit de polisadministratie worden herkend. Vervolgens dienen deze gegevens handmatig te worden verwerkt. Ongeacht de gekozen variant, is de inschatting dat dit uitvoerbaar is.

Voorts geven we u in overweging het wetsvoorstel aan te passen waarmee wordt voorkomen dat AIO-gerechtigden structureel een inkomen onder de bijstandsnorm hebben als gevolg van het bedrag ineens.

Invoeringsdatum

De beoogde invoeringsdatum is 1 januari 2021.

Mits voor indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer wordt verduidelijkt wat de gevolgen zijn van het bedrag ineens op de AOW, Anw en OBR, is de inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2021 voor de SVB uitvoerbaar.

Administratieve lasten

Voor AIO gerechtigden zullen de administratieve lasten toenemen. Op het aanvraagformulier AIO zal worden uitgevraagd of iemand in het verleden een bedrag ineens heeft ontvangen. Tevens zullen in dat geval bewijsstukken dienen te worden toegevoegd.

Uitvoeringskosten

De eenmalige uitvoeringskosten zijn beperkt tot het aanpassen van het aanvraagformulier AIO, website en instructies. Deze worden binnen het reguliere beheer opgepakt. De wijziging leidt niet tot systeemaanpassingen.

Uitgaande dat 10% van de uitkeringsgerechtigden gebruik maakt van de mogelijkheid om een bedrag ineens te ontvangen nemen de structurele uitvoeringskosten toe met €19.500 (ca. 250 u./jaar.) Deze aanname is met onzekerheid omgeven. Het daadwerkelijke gebruik van de mogelijkheid om een bedrag ineens

Voor vragen over of een toelichting kan contact opgenomen worden met dhr. M.T

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
Sociale Verzekeringsbank

voorzitter Raad van Bestuur

Bijlage I – Juridische opmerkingen

Gevolgen voor de SVB

Moment van afkoop bedrag ineens

De afkoop van het bedrag ineens vindt plaats op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen. Verschillende pensioenfondsen hanteren een ingangsdatum die afwijkt van de ingangsdatum van het AOW-pensioen. De ingangsdatum van het tweede- of derdepijlerpensioen ligt meestal voor de ingangsdatum van het AOW-pensioen. In dat geval is het bedrag ineens van invloed op de hoogte van de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag, de nabestaandenuitkering en de AIO-aanvulling. Vindt de afkoop van het bedrag ineens plaats na het bereiken van de AOW-leeftijd dan heeft dit uitsluitend gevolgen voor de AIO-aanvulling.

Hierna worden de gevolgen per uitkering beschreven.

Gevolgen voor de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag en de nabestaandenuitkering

Een pensioenuitkering is overig inkomen in de zin van het Inkomensbesluit.¹ Dit betekent dat een pensioenuitkering in de vorm van een bedrag ineens volledig gekort moet worden op de overbruggingsuitkering,² de AOW-toeslag³ en de nabestaandenuitkering.⁴

In de concept memorie van toelichting staat ten aanzien van de AOW-toeslag en de nabestaandenuitkering dat uitbetaling van een pensioenbedrag ineens tot gevolg kan hebben “dat de partnertoeslag AOW of Anw-uitkering gedurende één maand wordt verminderd of stopgezet”.⁵ De wetgever baseert zich daarbij op eerdere informatie die de SVB heeft verstrekt over de wijze waarop de SVB eenmalige betalingen in mindering brengt op de AOW-toeslag en de nabestaandenuitkering. Op grond van beleidsregel [SB1049](#) (Inkomenstoets, herleiding naar maandinkomen, wisselkoersen) rekent de SVB incidentele betalingen toe aan het tijdstip waarop ze worden genoten. Dit leidt er over het algemeen toe dat een incidentele uitkering in mindering wordt gebracht in de maand waarin deze wordt uitbetaald.

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft echter op 19 december 2014 in meerdere tussenuitspraken⁶ over het korten van een afkoopsom klein pensioen⁷ op de AOW-toeslag en de nabestaandenuitkering geoordeeld, dat het in één maand korten van de volledige afkoopsom een kennelijk onredelijk resultaat oplevert als bedoeld in artikel 4:1, elfde lid Inkomensbesluit. De CRvB oordeelde – met verwijzing naar een aantal uitspraken in het kader van achtereenvolgende bijstandswetten – dat de afkoopsom van een ouderdomspensioen in de zin van de Pensioenwet geacht worden bestemd te zijn voor de periode na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Een pensioen is immers bedoeld als aanvulling op het AOW-pensioen.⁸

¹ Art. 2:4, eerste lid, onderdeel m Inkomensbesluit.

² Art. 9, eerste en tweede lid jo. art. 2 OBR.

³ Art. 10, tweede lid AOW.

⁴ Art. 18, eerste lid Anw.

⁵ Concept memorie van toelichting, par. 7.1.1.2.

⁶ Zie onder meer CRvB 19 december 2014, [ECLI:NL:CRVB:2014:4146](#) en CRvB 19 december 2014, [ECLI:NL:CRVB:2014:4145](#).

⁷ Een klein pensioen is een pensioen dat op jaarbasis meer dan € 2,- en maximaal € 497,27 bedraagt (bedragen in 2020). Pensioenfondsen kunnen deze pensioenen onder voorwaarden afkopen.

⁸ CRvB 19 december 2014, [ECLI:NL:CRVB:2014:4146](#), r.o. 4.4.

Naar aanleiding van deze uitspraak is het Inkomensbesluit aangepast. Een afkoopsom klein pensioen wordt met ingang van 1 december 2014 niet langer aangemerkt als overig inkomen.⁹ In de concept memorie van toelichting merkt de wetgever op dat deze uitzondering in het Inkomensbesluit niet geldt voor de afkoop van het bedrag ineens, omdat het – in tegenstelling tot de afkoop van een klein pensioen – een vrijwillige keuze van de pensioendeelnemer is om een deel van zijn ouderdomspensioen als bedrag ineens te ontvangen.¹⁰ In de hierboven aangehaalde tussenuitspraken oordeelde de CRvB echter dat het niet van belang is of pensioendeelnemers hebben ingestemd met de afkoop van het ouderdomspensioen. Dit doet – aldus de CRvB – niet af aan de bestemming van de afkoopsom.¹¹

Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat de SVB het volledige bedrag ineens niet in één maand mag korten op de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag of de nabestaandenuitkering. In de tussenuitspraken van 19 december 2014 heeft de CRvB overwogen dat het de bevoegdheid van de SVB is om te besluiten op welke andere wijze het inkomen van de betrokkene moet worden bepaald. De concept memorie van toelichting moet op dit punt nog worden aangepast, bij voorkeur met een voorstel tot het op een andere manier korten van het bedrag ineens op de overbruggingsuitkering, de AOW-toeslag en de nabestaandenuitkering.

Gevolgen voor de AIO-aanvulling

Er bestaat uitgebreide jurisprudentie over de wijze waarop de SVB een afkoopsom van een klein pensioen in aanmerking moet nemen voor de hoogte van de AIO-aanvulling.¹² De CRvB oordeelt daarover dat de door een AIO-gerechtigde bij wijze van afkoopsom ontvangen middelen naar hun aard overeen met inkomsten uit arbeid. Deze inkomsten worden geacht te zijn bestemd voor de periode na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Een pensioen is immers bedoeld als aanvulling op het AOW-pensioen. Het totale bedrag van de afkoopsom wordt herleid naar een bedrag per maand, rekening houdend met de resterende levensverwachting van personen van 65 jaar.¹³

Omdat de uitbetaling van ouderdomspensioen dat als bedrag ineens wordt betaald aan de pensioendeelnemer wordt gelijkgesteld met afkoop, ligt het voor de hand dat de SVB het bedrag ineens op dezelfde manier in aanmerking neemt als een afkoop klein pensioen. Dit betekent dat de SVB het netto bedrag ineens herleidt tot een bedrag per maand rekening houdend met de resterende levensverwachting die geldt voor de leeftijd waarop het ouderdomspensioen ingaat. Het aldus herleide bedrag neemt de SVB als maandinkomen in aanmerking voor de hoogte van de AIO-aanvulling.¹⁴

Het op deze wijze in aanmerking nemen van de afkoop van een bedrag ineens kan ertoe leiden dat een AIO-gerechtigde gedurende de gehele duur van zijn recht op AIO-aanvulling feitelijk een inkomen heeft dat

⁹ Art. 2:4, tweede lid, onderdeel e Inkomensbesluit.

¹⁰ Concept memorie van toelichting, par. 7.1.1.2.

¹¹ Zie bijvoorbeeld CRvB 19 december 2014, [ECLI:NL:CRVB:2014:4146](#), r.o. 4.4.

¹² Zie bijvoorbeeld CRvB 13 mei 2003, [ECLI:NL:CRVB:2003:AF8845](#); CRvB 25 januari 2011, [ECLI:NL:CRVB:2011:BP2458](#); CRvB 31 juli 2012, [ECLI:NL:CRVB:2012:BX3329](#) en CRvB 13 december 2016, [ECLI:NL:CRVB:2016:4757](#).

¹³ De resterende levensverwachting wordt vastgesteld aan de hand van de overlevingstafels van het Centraal Bureau voor de Statistiek. In de in voetnoot 15 aangehaalde jurisprudentie werd nog uitgegaan van een pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar. Inmiddels ligt deze leeftijd hoger. Daarom kijkt de SVB in de overlevingstafels naar de resterende levensverwachting die hoort bij de leeftijd waarop het tweede of derdepijlerpensioen ingaat.

¹⁴ Op grond van art. 33, vijfde lid Participatiewet wordt voor particuliere pensioenen een bedrag vrijgelaten van € 20,60 per maand voor alleenstaanden en € 41,20 per maand voor gezinsleden.

lager ligt dan de voor hem geldende bijstandsnorm. Dit is het geval als het herleide bedrag ineens per maand meer bedraagt dan het bedrag van de pensioenvrijlating.¹⁵ Omdat de pensioendeelnemer vrij is in de besteding van het bedrag ineens dat hij uit zijn pensioen ontvangt, is het aannemelijk dat hij dit bedrag niet gebruikt om maandelijks in zijn levensonderhoud te voorzien. Voor de hoogte van de AIO-aanvulling wordt door de wijze waarop het bedrag ineens wordt uitgesmeerd echter wel de fictie gehanteerd dat de AIO-gerechtigde maandelijks over een inkomen beschikt ter hoogte van de voor hem geldende bijstandsnorm. Feitelijk beschikt hij echter over een lager inkomen.

Een tweede gevolg van het op deze wijze in aanmerking nemen van de afkoop van een bedrag ineens is, dat de SVB haar aanvraagproces moet aanpassen. De aanvrager zal immers moeten aangeven of hij gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om maximaal 10% van zijn ouderdomspensioen als bedrag ineens op te nemen en moet hiervan een bewijsstuk overleggen. Als de afkoop van het bedrag ineens plaatsvond geruime tijd voor de ingangsdatum van het recht op AIO-aanvulling, kan het voor de aanvrager lastig zijn om hiervan bewijs te leveren. Een andere mogelijkheid is dat de SVB deze informatie opvraagt bij het betreffende pensioenfonds.

¹⁵ Zie art. 33, vijfde lid Participatiewet.